

## A treia odisee

Soarele săruta obosit ferestrele blocurilor-turn din cartierul *Dacia* și geamurile autobuzului nr. 18, care vira impetuos pe strada Hotinului. Profesorul universitar Ieronim Dunăreanu a închis revista *Apostrof*, din care tocmai isprăvise lectura propriei recenzii la cartea de poezii *Sonetele haosului*, semnată de colegul său Gabriel Bețianu.

„Nu sînt chiar așa de simplu”, a concluzionat litotic domnul Dunăreanu. Își admiră încă o dată numele printre autorii de pe copertă, puse revista în servietă, ochelarii în toc și se uită cu interes la forfota ce domnea pe șantierul viitoarei benzinării din chiar vecinătatea stadionului Colegiului Politehnic. Se zvonea că primăria a trebuit să aprobe acest proiect neordinar, fiind presată de viitorul patron, Alexandru Stepașin, unul din baronii locali și fidel prieten de *barbecue* cu ministrul de Interne. Mai auzise că Andrei Răducănu, șeful Secției Municipale de Arhitectură și Urbanistică se încumetase să dea aviz negativ, că locatarii din blocurile din vecinătate semnaseră o scrisoare de protest adresată parlamentului, dar... benzinăria creștea ca un Făt-Frumos născut din portmoneu. „Vesele timpuri mai trăim, *vox populi – vox...* degeaba.” Își mai aminti că sora sa, Cristina, profesoară de geografie, îi scrisese despre temeritatea călugărenilor care au blocat calea ferată, cerind asociației agricole *Elanagroimpex* achitarea salariilor restante: „Au stat cu fundurile pe șine două săptămîni și, cum ploua aproape zilnic, s-au ales doar cu reumatisme și radiculite. Nici

un șefuleț n-a venit să le asculte jelaniiile și doar mecanicii de locomotivă, nevoiți să oprească sutele de cai putere lângă galoșii lor, le strigau: «Dați-vă la o parte, țărani împuțiți!».

Închise pleoapele și începu să facă exerciții despre care citise în revista *Sănătatea*: a rotit ochii de șapte ori în dreapta și tot de-atâtea ori în stînga, apoi a clipit repede de alte zece ori... „Tratamentul” parcă i-a mai revigorat limpezimea cătăturii. Doamna Oana, mai tînără cu un deceniu, îl ceartă cînd îl vede cu ochii surmenați: „Doamne, Dumnezeuule, tuțuncașule, iar ai citit în autobuz. Dacă ar repara barem o dată primăria străzile astea, că așa parcă le-au bombardat americanii (doamna Dunăreanu privește și *Euronews*-usul)... gaură lângă gaură. Și așa ți-ai stricat ochii cu lecturile obligatorii”. Sînt nouă luni de cînd Ieronim Dunăreanu e nevoit să-și pună ochelarii cînd citește. Are, ce-i drept, figură de savant serios, dar... de unul în vîrstă. Nu renunță însă la lecturile necesare în autobuzul cu care merge zilnic (tur-retur) la serviciu, altfel cade în spleen; or, cunoaște peisajul urbei natale și prăfuite mai bine decît primarul. Uneori are senzația că-i poate identifica fără greș pînă și pe maidanezii ieșiți la promenadă cu prietenele lor din copilărie. Și asta după ce mai văzuse în viața lui Berlinul, Budapesta și Chicago.

Pe lângă autobuz trecu în viteză un BMW cu un operator pe jumătate ieșit prin chepeng (automobilul părea, deodată, un altfel de centaur!), care filma măreața privese a unui motorizat alai de nuntă ce se îndrepta, claxonînd, fluturînd din panglici, baloane, flori și zîmbete, spre Oficiul Stării Civile. Două bătrînele, așezate în fața lui Dunăreanu, au reacționat rezervat la extraordinara bucurie de după game: „Maaaare fericire, tovarăși, și tot ei peste un an divorțează, pentru că

vezi, dumneata, își dau seama că sînt «firi incompatibile». Pe vremea noastră era altfel, e-he-he”...

În autobuz era căldură mare și cele două chepenguri și 5 ferestre deschise nu puteau schimba situația. Au lăsat în urmă parcul *Caritas*, în care-și găseau răcoare și alinare pacienții Spitalului Municipal. Nervii aproape lichefiați ai lui Dunăreanu nășteau asociații livrești la temă: „Mai că-mi vine să-i întreb pe condrumeți dacă știu ceva de colonelul Lawrence al Arabiei”.

Autobuzul a frînat, scrișnind din anvelope, la stația „Restaurantul *O viață are omul!*”. Ieronim Dunăreanu coborî cu grijă, își potrive cămașa în carouri, transpirată la subsuori, în pantalonii de mătase vierzuie, își trecu mîna prin părul tuns după moda abruptă a timpului, inhală un tain de oxigen fierbinte și porni agale pe trotuarul flancat de tei în floare. Din interiorul restaurantului răsuna un îndemn pe care doar o femeie poate să-l nască în simburile sufletului: „Mai vino seara pe la noi, Ionele dragă”. Profesorul se opri scurtcircuitat în mijlocul trotuarului: „Se vede că au schimbat trupa de muzicanți”. Două săptămîni în urmă, cînd au sărbătorit ziua de naștere a mamei-soacre, muzicanții i-au înebunit cu *Vladimirskii țentral* și alte șlagăre din topul pușcăriașilor, încît, pînă la urmă, lui Dunăreanu mai că-i venea să creadă că se află întemnițat, cu tot cu soacră, undeva pe lîngă cercul polar. Atunci, la plecare, i-a făcut patronului mici reproșuri, la care acesta i-a răspuns afectuos că majoritatea clienților preferă muzică rusească, nepretențioasă. „Dacă-i iubiți pe Alfred Schnitke, Vanessa May sau Eugen Doga, mergeți la Filarmonică”, a încheiat runda stăpînul localului cu denumire ateistă.

„Prin pădurea rară /Mîndra stă-n cămară /Plînge de se-omoară / Că Ionel se însoară“ – interpreta punea atîta pasiune

în actul de monitorizare a suferinței domnișoarei abandonate de nevrednicul Johnică, încît îți venea să crezi că victima acestei simfonii sentimentale fusese chiar ea...

„Las' că-i bine... parcă sîntem la *Cerbul de aur*”, se gîndi mișcat Dunăreanu și înaintă pe trotuar. În intervalele dintre copacii iubiți de Eminescu în multe poezii erau amplasate, de-o parte și de alta, pe o distanță de vreo jumătate de kilometru, chioșcuri cu produse alimentare și mărfuri industriale în bună vecinătate cu tarabele vînzătorilor particulari și fără licențe. Domnul Dunăreanu s-a uitat la ceas. Magazinele și gheretele cu program pînă la 19. 30 erau închise de un sfert de oră. Actorul narațiunii noastre păși scrutător pe lîngă tarabele improvizate care propuneau îmbietor brichete și cutii de chibrituri de proveniență bielorusă, pachete de țigări *Doina*, *Temp*, *Leana*, *Rothmans*, *Lucky Strike*, lumînări de stearină la un leu bucata, conserve de pește prins și băgat în cutii în republicele baltice, gume de mestecat și hîrtie igienică de Bacău, borcane cu maioneză și măsline, bere *Oboloni* și *Noroc*, biscuiți turcești și ciocolate ucrainene ieftine, napolitane și pungi cu pufoare, lame pentru bărbierit *Sputnic*, *Lasser* și *Gillet*, creme *for* și *after shaving*, alifii pentru tenurile cîte le are obrazul femeii, portocale și lămîi, absorbante și praf de spălat *Dero*, *Tide* și *Bonux*, paste de dinți *Colgate*, *Blendomex* și *Lesnoi* balzam...

„Ei cum se încumetă funcționarii UE să ne plaseze în topul celor mai sărace țări din Europa, cînd avem atîtea *market*-uri și *shop*-uri pe metru pătrat cît nu le are nici Occidentul consumist?”, se indignă amar Dunăreanu.

— Doriți ceva, dom' profesor?

— Bună seara, doamnă Varvara, a răspuns surprins Dunăreanu. Nu, mulțumesc, nimic.

— De ce veniți așa de târziu de la serviciu? A început sesiunea la secția cu frecvență redusă?

— Nu, am lucrat în bibliotecă, răspunse profesorul nostru, străduindu-se să rămână amabil.

— De, ce să-i faci, fiecare de ce-o învățat, a încercat să glumească vecina de palier.

— Cine știe, a răspuns neutru Ieronim Dunăreanu marcat de temeritatea cu care l-a abordat femeia coaptă despre care nu știa prea multe lucruri. În toți cei șapte ani de vecinătate s-au salutat respectuos ori de câte ori s-au întâlnit în lift sau la ușa blocului. Știa că, trei ani în urmă, a divorțat.

Poștașul confundase apartamentul și i-a adus citația destinată soțului ei, Nicolae, pe care, de altfel, Dunăreanu îl vedea rar prin preajma vecinei. Când factorul a pronunțat ferm: „Semnați aici”, profesorul a trăit clipe neplăcute. Nu s-a certat cu Oana niciodată, aveau două fetițe drăgălașe... dar... cu femeile e ca și în fotbal, nu știi niciodată scorul final... Tocmai privise la TVR-1 meciul dintre *Dinamo* Kiev și *Buyern* München, în care Carsten Iancker egalase cu 20 de secunde înainte de fluierul final. Reținuse concluzia inspirată a comentatorului: „Cînd joci cu nemții, ești sigur de rezultatul final abia cînd ei urcă în avion”. A depistat gafa olacului și, emoționat, i-a explicat acestuia că s-a produs o „confuzie identitară”.

Varvara are o fată, Riorita, o liceeană drăguță, zbințuită și mai întotdeauna cu un chihuahua în brațe. A intrat de câteva ori să-l împrumute pe Rebreanu, Camil Petrescu și pe Eliade. De la Oana mai aflase că doamna Varvara fusese inginer la uzina biochimică din Bălți care, în timpurile ei de bună funcționare, împuțea viața întregului oraș. Așa că, în aceste

vremuri de interminabilă tranziție spre capitalismul prosper, vecina a trebuit să devină, ca mulți alții, „patroană de shop”.

— La revedere, doamnă Varvara și vă doresc multe succese.

— Mulțumesc mult. E vecinul meu, profesor la universitate, scriitor, publică în *Adevărul literar și civic*. Dunăreanu mai auzi cum doamna Varvara îi comunica vecinei de „hală comercială” și alte merite ale sale.

„Mda, a zîmbi el, nu-mi rămîne decît să ies mîine-dimineață în balcon și să urlu ca lordul Byron: «*Ies, sînt celebru!*»”

Irezistibila aromă de tei aproape că anihila „smogul” provenit de la activitatea stației de epurare din vecinătatea strategică a cartierului.

„A-ha, poimîine e 15 iunie, Ieronim Dunăreanu își umplu pînă la refuz plămîinii cu mirozună încinsă de tei, și trebuie să definitivez comunicarea pentru simpozionul *Postmodernitatea lui Eminescu*.” Acum două săptămîni, șeful catedrei, Sorin Neacșu, le-a sugerat titularilor să instrumenteze grile și optici interpretative de ultimă noutate și să demonstreze că producția literară a lui Eminescu este una *avant la lettre*. Da... necunoscute sînt potecile Domnului și rațiunile critice ale șefului. Mai bine întitula simpozionul *Peste vîrfuri trece (l)una* și ar fi fost mai sincer. Or, nu a declarat el studenților la o prelegere că e în divorț cu lirica Luceafărului? „Să rămînă ce-a fost – romantic în evul său, căci astăzi o altă făină estetică se macină la moara literară a secolului. Acum, zeii au în rație nectar și ambrozie postmodernistă”, și-a încheiat ludic tirada Sorin Neacșu.

Și iată că domnia sa pohtește să-l considerăm pe Eminescu văr primar cu Donald Barthelme și bun prieten cu John Barth.

Luna apărea tainic ca un mitropolit la vecernie, iar Ieronim Dunăreanu pornea să-și scalde sufletul în Golfstream-ul beatitudinii. „Dar cînd ai vrea să crezi, e foarte posibilă convertirea Eminului la postmodernism... Cel puțin, poți să-l intertextuezi cît te țin băierile simțirii lirice...”

Dunăreanu simți că firea sa de poet latent se vrea pusă la treabă:

Sara pe deal  
Paște un cal  
Floare albastră  
Calu-i măiastru  
Nechează de multe ori  
Ca-ntr-o călărire-n zori  
Și s-a tot dus sforăind  
Globul lunii-ntunecînd  
Și-a galopat în neștire  
Pîn-la șesurile asire  
De-acolo n-a vrut să plece  
Și-a rămas la toate rece...

„Prostii și nimicuri, parcă-s un elev premiant al concursului *Brîndușe lirice* și nu universitar... Mătincă am făcut insolăție.”

Ieronim Dunăreanu își reveni pentru o clipă din „nebunia sacră”, apoi fluxul poetic îi inundă iarăși fibrele ființei:

Și ce dacă bat în geam  
Ramuri... căci el n-are ham  
Ș-apoi deloc nu-i pasă  
Că n-are cergă de mătase

El aşteaptă-un crai nebunatic  
Să-l drogheze cu jăratec  
Şi deasupra coamei lui  
Să plouă cu flori de tei  
Şi-apoi să alerge iară  
Pe aceeaşi ulicioară  
La mîndra lui iapă  
Scăldată-ntr-o apă...

— Bună seara, domnule profesor, vocea Sorinelei l-a coborât din şantierul poetic pe asfaltul ce reda amurgului temperaturile culese în amiezi.

„Iar am lufat”, îl mai tranzită un gând, apoi se trezi definitiv din „transă” exact în faţa gheretei în care vinde carne de porc fosta lui studentă. De regulă, domnul Dunăreanu se străduie să treacă în viteză pe lângă locul intimidant. O picase pe Sorinela în anul trei, la examenul de literatură universală (domnişoara studentă nu reuşise să lectureze *Ultimul mohican* şi *Contele de Monte-Cristo*) şi, ori de câte ori o vede, trăieşte un tulburător sentiment de vină.

— De unde aşa de tîrziu, domnule Dunăreanu? Cum vă mai merge? De ce nu cumpăraţi carne de la mine?

Pe teighea zăceau, acoperite sumar cu tifon pictat dalian de muşte şi irigat periferic de sînge animalic, un cap şi două picioare, cîteva bucăţi de muşchi, o grămadă de segmente şi o jumătate din ficatul porcului.

— Mulţumesc, bine. M-am reţinut la bibliotecă. Scriu o carte.

— Ştiinţifică sau metodică?

— Nu, un roman, de fapt, nici nu ştiu ce va ieşi, pînă la urmă...

— Ce vă fac fetițele, doamna Oana?  
— Mersi, toți sîntem sănătoși.  
— Și cum vi se par studenții de azi, sînt tot așa, cum am fost noi?

— Nu se compară. Vin la facultate fără lecturi temeinice, sînt indiferenți, infantili, leneși... Pe de altă parte, cînd societatea e avariata, cum ar putea să rămînă în normalitate. Sincer vorbind, ne vine greu...

— Eu să nu vă înțeleg, domnule profesor? După facultate am lucrat un an de zile la Liceul *George Coșbuc* și am crezut că-mi ies din minți... Am avut o clasă de elevi impertinenți și puturoși. Și, cum în zilele noastre nu prea poți să-i obligi să învețe, că acum banu-i la putere, veneam acasă indispusă, stresată, nici de dragoste nu-mi ardea și soțul mi-a interzis în veci să mai fac pedagogie. Am deschis această afacere și, slavă Domnului, nu murim de foame.

— Dar fiscul, garda financiară, cei de la stația epidemiologică nu vă deranjează prea mult?

— Ehe, la început au dat năvală ca lăcustele din letopisețul lui Costin, dar s-au calmat, căci Dan, soțul meu, poate știți, e căpitan de poliție. Deși, sinceră să fiu, tot hrănim noi cîteva persoane cu funcție, dar, să nu-l supărăm pe Dumnezeu, ne ajunge și nouă.

— Sigur, așa-i bine. Mă bucur pentru voi.

— Poate luați un kilogram de carne pentru șnițel? O să-i faceți o surpriză doamnei Oana. Am să vă mai cedez din preț.

— Mulțumesc, aș accepta cu plăcere, dar am în portmoneu doar zece lei și m-au rugat fetițele să le cumpăr cireșe.

— Nu-i nimic, domnule profesor. Îmi veți aduce banii la salariu. La urma urmei, șazeci de lei nu sînt o problemă pentru mine.